

Святий Великий Четвер: На Літургії св. Василія Великого, якщо служиться без вечірні

Літургійні рубрики:

Зазвичай це богослуження додається до вечірні, однак із пасторальних причин частина вечірні зазвичай скорочується. "Антологія" подає пропозицію, як саме може виглядати таке скорочення, однак рішення щодо того, як має виглядати богослуження, повинен приймати саме парох. Повний текст Вечірні можна знайти на сторінці Єпархії.

Тропар (глас 8): Коли славнії ученики при умиванні на вечері просвіщалися, тоді Юда злочестивий, на сріблолюбство недугуючи, затьмарився і беззаконним суддям тебе, праведного Суддю, видає. Гляди, майна ревнителю, на того, що задля нього повісився; уникай ненаситності душі, яка на Вчителя на таке наважилася. Для всіх благий Господи, слава тобі.

+Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові. І нині, і повсякчас, і на віки вічні. Амінь.

Тропар (глас 2): Хліб прийнявши в руки, зрадник скрито їх простягає і приймає ціну того, хто своїми руками створив чоловіка; і непоправним зостався Юда – раб і лестець.

Прокімен (глас 7): Князі народні зібралися разом на Господа і на Христа його (Пс 2,2).

Стих: Чому заворушилися народи і люди намислили суєтне? (Пс 2,1).

Апостол: (1Кр 11,23-32): Браття, що я прийняв від Господа, те й передав вам: Господь Ісус тієї ночі, якої був виданий, узяв хліб і, віддавши подяку, розламав і сказав: «Це мое тіло, воно за вас дається. Це робіть на мій спомин.» Так само й чашу по вечері, кажучи: «Ця чаша – Новий Завіт у моїй крові. Робіть це кожний раз, коли будете пити, на мій спомин.» Бо кожного разу, як юсте хліб цей і п'єте цю чашу, звіщаєте смерть Господню, аж доки він не прийде. Тому хто буде юсти хліб або пити чашу Господню недостойно, буде винний за тіло і кров Господню. Хай, отже, кожний випробує себе самого і тоді юсть цей хліб і п'є цю чашу. Бо той, хто юсть і п'є, не розрізняючи Господнього тіла, суд собі юсть і п'є. Ось чому у вас багато недужих та хворих, а чимало й умирають. Якби ми самі себе осуджували, то нас би не судили. Коли ж Господь нас судить, він нас тим поправляє, щоб не були ми засуджені зо світом.

Алилуя (глас 6):

Стих: Блажен, хто дбає про бідного та вбогого, у день лютий ізбавить його Господь (Пс 40,2).

Стих: Вороги мої говорили про мене зло: Коли він помре і загине ім'я його? (Пс 40,6).

Стих: Той, хто юв хліб мій, підняв змову проти мене (Пс 40,10).

Перед Євангелієм: Слава страстям твоїм, Господи.

Євангеліє: (Мт 26,1-20; Ів 13,3-17; Мт 26,21-39; Лк 22,43-45; Мт 26,40-27,2): Сказав Господь своїм учням: "Ви знаєте, що через два дні буде Пасха й Син Чоловічий буде виданий на розп'яття." Тоді зібралися первосвященики і старші народу в палаці первосвященика, що здався Каяфа, і радились, як би то підступом схопити Ісуса й убити. Тільки ж казали: "Не в свято, щоб не було в народі заколоту." І от коли Ісус був у Вітанії в домі Симона прокаженого, підійшла до нього одна жінка з алябастрою плящиною, повною вельми дорогого міра, і вилляла його йому на голову, як він сидів при столі. Побачивши це учні, нарікали й казали: "Навіщо таке марнотратство? Це можна б було дорого продати й – дати бідним!" Ісус зауважив це й сказав їм: "Чому ви докучаєте цій жінці? Вона зробила добре діло для мене. Завжди бо бідних маєте з собою; мене ж не завжди маєте. Виливши це миро на мое тіло, вона вчинила те на похорон мій. Істинно кажу вам: Де тільки буде проповідуватись ця Євангелія по всьому світі, оповідатиметься і про те, що вона зробила, їй на спомин." Тоді один із дванадцятьох, що здався Юда Іскаріотський, подався до первосвящеників і каже: "Що хочете мені дати, і я вам його видам?" Ті відважили йому тридцять срібняків. І з того часу він шукав доброї нагоди, щоб його видати. Першого дня Опрісноків приступили учні до Ісуса й питаютъ: "Де хочеш, щоб ми приготовили тобі їсти Пасху?" Він відповів їм: "Ідіть до такого ось одного в місто й скажіть йому: Учитель каже: Час мій близько, тож у тебе споряджу Пасху з учнями моїми." Учні зробили так, як їм звелів Ісус, і приготовили Пасху. Коли ж наставвечір, сів він до столу з дванадцятьма учнями.

Знаючи ж Ісус, що Отець усе дав йому в руки, і що від Бога він вийшов і до Бога повертається, встав від вече́рі, скинув одіж, узяв рушника й підперезався. Тоді налив води до умивальниці й почав обмивати учням ноги та обтирати рушником, яким був підперезаний. Підходить, отже, і до Симона Петра, – та той йому: «Ти, Господи, – мені вмивати ноги?» Каже йому Ісус у відповідь: «Те, що я роблю, ти під цю пору не відаєш; зрозумієш потім.» Петро ж йому каже: «Ні, не митимеш моїх ніг повіки!» – «Коли я тебе не вмію, – одрікає Ісус, – то не матимеш зо мною частки.» «Господи, – проказує до нього Симон Петро, – то не тільки ноги, але і руки, і голову!» А Ісус йому: «Тому, хто обмитий, нічого не треба вмивати, крім самих ніг; увесь бо він чистий. І ви чисті, та – не всі.» Знав бо, хто зрадити його мав, тим то й мовив: «Не всі ви чисті.» Обмивши їм ноги, вбрался знову в одіж, сів до столу та й каже до них: «Чи знаєте, що я зробив вам? Ви звете мене: Учитель, Господь, і правильно мовите, бо я е. Тож коли вмив вам ноги я – Господь і Учитель, – то й ви повинні обмивати ноги один одному. Приклад дав я вам, щоб і ви так робили, як оце я вам учинив. Істинно, істинно говорю вам: Слуга не більший за пана свого, а посланий не більший за того, хто послав його. Знавши те, щасливі будете, коли так чинитимете.

І коли вони їли, він промовив: "Істинно, кажу вам: Один з вас мене зрадить." Засмучені глибоко, почали кожний з них запитувати його: "Чи то часом не я, Господи?" Він відповів: "Хто вклав зо мною руку в миску, той мене зрадить. Син Чоловічий іде, як написано про нього, та горе тому чоловікові, що зрадить Сина Чоловічого! Ліпше було б тому чоловікові не народитись!" А Юда, зрадник його, і собі озвався: "Чи то часом не я, Учителю?" Каже Ісус до нього: "Ти мовив." Якже вони

їли, Ісус узяв хліб, поблагословив, розламав і дав учням, кажучи: “Беріть, їжте: це моє тіло.” Потім узяв чашу, воздав хвалу і подав їм, кажучи: “Пийте з неї всі, бо це кров моя (Нового) Завіту, яка за багатьох проливається на відпущення гріхів. Кажу вам: Не питиму віднині з цього виноградного плоду аж до дня того, як питиму його новим з вами в Царстві Отця моого.” І відспівавши, вийшли вони на Оливну гору. Тоді Ісус сказав їм: “Усі ви зневіритеся у мені цієї ночі. Написано бо: Ударю пастиря, і розбіжаться вівці стада. А після моого воскресіння я випереджу вас у Галилеї.” Озвався тоді Петро й каже йому: “Навіть якби всі зневірились у тобі, я не зневірюся ніколи.” Ісус же мовив до нього: “Істинно кажу тобі: Цієї ще ночі, перше, ніж заспіває півень, ти тричі мене відречешся.” Каже йому Петро: “Навіть якби я мав з тобою вмерти, не відречуся тебе!” Так само мовили всі учні. Тоді Ісус приходить з ними на місце, зване Гетсиманія, і каже до учнів: “Посидьте тут, поки піду та помолюсь там.” І взяв Петра з собою і двох синів Заведея, і почав скорбіти та тужити. Тоді сказав їм: “Смуток у мене на душі – аж до смерті! Зостаньтеся тут і чувайте зо мною.” І пройшовши трохи далі, упав обличчям додолу, моливши і промовляючи: “Отче мій, якщо можливо, нехай мине ця чаша мене. Однак не як я бажаю, лише – як ти.” Тоді з'явився йому ангел з неба, що підкріплював його. Повний скорботи та тривоги, ще пильніш молився, а піт його став, мов каплі крові, що падали на землю.

Підвівшись від молитви, вернувся він до учнів і, знайшовши їх заснулими, каже до Петра: “Отож і однієї години не спромоглися чувати зо мною? Чувайте й моліться, щоб не ввійшли у спокусу, бо дух бадьорий, але тіло немічне.” Знову, вдруге, відійшов він і почав молитися: “Отче мій, коли ця чаша не може минути, щоб я її не пив, хай буде твоя воля!” І, повернувшись, знову знайшов, що вони спали, бо очі в них були отяжілі. Залишив він їх, пішов знову й почав молитися утрете, повторюючи ті самі слова. Потім повернувся до учнів і каже до них: “Спіть собі й відпочивайте; наблизилась уже година, і Син Чоловічий буде виданий грішникам у руки. Уставайте, ходімо! Ось наблизився мій зрадник.” Він говорив ще, як надійшов Юда, один з дванадцятьох, а з ним і сила народу з мечами та дрючками – від первосвящеників та старших народу. Зрадник його дав їм знак, мовивши: “Кого я поцілую, це він, беріть його.” І відразу ж підійшов він до Ісуса й каже: “Радуйся, мій Учителю!” – та й поцілував його. Тоді питає його Ісус: “Чого прийшов єси, друже?!” – І зараз ті приступили, наклали на Ісуса руки і схопили його. Аж тут один із тих, що були з Ісусом, простягнув руку, вихопив свого меча й, ударивши слугу первосвященика, відтяв йому вухо. Тоді Ісус сказав до нього: “Вклади твій меч назад до піхви: всі бо, що за меч беруться, від меча загинуть. Чи гадаєш, що я не міг би попросити Отця моого, і він зараз же не дав би мені більш як дванадцять легіонів ангелів? Як же то збулися б Писання, що воно так мусить статися?” Тоді Ісус промовив до народу: “Немов на розбійника вийшли ви з мечами та дрючками, щоб мене схопити! Щодня сидів я, навчаючи, у храмі, і ви мене не взяли. Та все це сталося, щоб збулися Писання пророків.” Тоді всі учні залишили його й повтікали.

Ті, що схопили Ісуса, повели його до первосвященика Каяфи, де зібралися книжники та старші. Петро ж ішов слідом за ним оподалік, аж до палацу первосвященика й, увійшовши до середини, сів із слугами, щоб побачити, чим воно скінчиться. Первосвященики та ввесь синедріон шукали ложного свідоцтва на Ісуса, щоб його

вбити, і не знайшли, дарма, що було з'явилось багато ложних свідків. Нарешті прийшло двоє і кажуть: “Цей сказав: Я можу зруйнувати храм Божий і за три дні його відбудувати.” Тут підвівся первосвященик і сказав до нього: “Нічого не заперечуєш, що вони на тебе свідчать?” Але Ісус мовчав. Первосвященик каже до нього: “Заклинаю тебе живим Богом, щоб ти сказав нам, чи ти Христос, син Божий.” Тоді Ісус сказав до нього: “Ти мовив. Тільки ж кажу вам: Віднині ви побачите Чоловічого Сина, який сидітиме праворуч Всемогутнього й ітиме на небесних хмaraх.” Тоді первосвященик роздер свою одежду і заявляє: “Він сказав богохульство! Нащо нам ще свідків? Оце ж ви щойно чули богохульство! Як вам здається?” Ті відповіли; “Він – винен смерті.” Тоді вони почали плювати йому в обличчя та бити кулаками; інші ж били його в обличчя. і промовляли: “Проречи нам, Христе, хто тебе вдарив?” Петро ж сидів надворі. Аж тут одна служниця підійшла до нього й каже: “І ти був з Ісусом Галилеєм.” Але той перед усіма відрікся і заявив: “Не знаю, що таке говориш.” Коли ж: він вийшов до воріт, уздріла його інша й каже до тих, що там були: “Цей був з Ісусом з Назарету.” Він знову, клявшися, відрікся: “Не знаю я цього чоловіка.” Десять трохи згодом приступили ті, що там стояли, і заговорили до Петра: “Ти таки справді один з них, бо твоя вимова тебе виявляє.” Тоді Петро почав клястися та божитися: “Не знаю я цього чоловіка.” І враз заспівав півень. І Петро згадав те слово, що Ісус сказав був: “Раніше, ніж півень заспіває, ти тричі зречешся мене.” І вийшовши звідтіль, заплакав гірко.

Якже настав ранок, усі первосвященики і старші народу скликали раду на Ісуса, щоб його вбити. І зв'язавши його, повели та й передали правителеві Пилатові.

По Євангелію: Слава довготерпінню твоєму, Господи.

Замість Херувимської пісні: Вечері твоєї тайної днесь, Сину Божий, мене причасника прийми, бо ворогам твоїм тайни не повім і поцілунку не дам тобі, як Юда, але, як розбійник, ісповідаю тебе: Пом'яни мене, Господи, у царстві твоїм. Алилуя (x3).

Замість Достойно: **Ірмос (глас 6):** Гостинністю Владичньою і безсмертною трапезою на горнім місці з високим помислем, вірні, прийдіть, насолодимося, вищнього слова від Слова навчившися. Його ж ми величаемо.

Причасний: Вечері твоєї тайної днесь, Сину Божий, мене причасника прийми, бо ворогам твоїм тайни не повім і поцілунку не дам тобі, як Юда, але, як розбійник, ісповідаю тебе: Пом'яни мене, Господи, у царстві твоїм. Алилуя (x3).

Замість Нехай сповняться: Вечері твоєї тайної днесь, Сину Божий, мене причасника прийми, бо ворогам твоїм тайни не повім і поцілунку не дам тобі, як Юда, але, як розбійник, ісповідаю тебе: Пом'яни мене, Господи, у царстві твоїм. Алилуя (x3).